

Asia: VN/10321/2021

Lausuntopyyntö ehdotuksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi Helmi-elinympäristöohjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi Helmi-elinympäristöohjelmasta 2021-2030. Kuntaliitto on ollut edustettuna ohjelman valmistelua ohjanneessa työryhmässä ja pitää hyvänä, että ohjelmaa on valmisteltu laajapohjaisella työryhmätyöskentelyllä, jotta luonnonhoito ja ennallistamiskohteet ja menettelyt ovat laajasti hyväksyttävissä.

Muiden kuin valtion mailla tehtävien toimien rahoitusta ei avata tarkemmin avata ohjelmapaperissa. Kuntaliitto pitää tärkeänä, että ohjelmasta ilmenisi, että yksityisillä kohteilla viitataan myös kuntien omistamiin maihin. Kuntaliitto katsoo, että kuntien omistamille kohteille tulisi olla samat kriteerit ja korvaukset kuin muillekin maanomistajille, mikäli HELMI:n kautta luonnonhoitotoimenpiteitä toteuttavat. Tämä olisi METSO-ohjelmaa selkeämpi ja kannustavampi menettely.

Kuntaliitto pitää tärkeänä, että ohjelman toimeenpanoa varten perustettaviin yhteistyöryhmiin, kullekin ELY-keskusalueelle sekä ohjelman tietopohjaa ja seurantaa varten perustettaviin alueellisiin seurantaryhmiin kutsutaan edustus myös alueen kunnista, sillä kunnat ovat keskeisiä toimijoita HELMI-ohjelman toimeenpanon kannalta ja ovat luonnonhoitotoimintaan liittyvän tiedon tuottajia ja käyttäjiä.

Kuntaliitto pitäisi tärkeänä, että KuntaHelmi-ohjelma ja sen toimintamalli otettaisiin kiinteäksi osaksi Helmi-elinympäristöohjelmaa, ja kirjattaisiin kappaleeseen Tekijät ja rahoitus, sillä se on vaikuttavuuden kannalta keskeinen osa Helmi-kokonaisuutta. Kunnille erityisen tärkeitä olisi turvata suuren suosion saavuttaneen KuntaHelmi-ohjelman jatkuvuus, mitä voisi edesauttaa kirjaus Helmi-ohjelman kokonaisuutta kuvaavassa kappaleessa.

Ohjelman valmistelun yhteydessä keskusteltiin myös METSO- ja Helmi-ohjelman yhdistämisen mahdollisuudesta. Ohjelmien yhdistäminen pidemmällä aikavälillä voisi Kuntaliiton näkemyksen mukaan tuoda tehokkuutta hankehallintoon ja säästöä siihen tarvittaviin resursseihin. Ko. ohjelmien yhdistäminen yksinkertaistaisi Kuntien näkökulmasta luonnonsuojelun rahoituksenhakumahdollisuuksia, sillä kunnat operoivat laajasti erilaisilla luontotyypeillä.

Kaiken kaikkiaan Helmi-ohjelmasta on tulkittavissa, että luonnonsuojelun rahoitus kohdistetaan voittopuolisesti valtion toimiin, niin valtion maiden suojeluun ja luonnonhoitoon kuin valtion ympäristöhallinnon resursseihin. Toistaiseksi vain pieniä osuuksia luonnonsuojelun rahoituksesta on ohjattu kuntien monipuoliseen ja vaikuttavaan luonnonsuojelutyöhön. Kuntaliiton näkemyksen mukaan tämä eriytynyt lähestymistapa ei parhaalla tavalla edistä luonnonsuojelun toivottua valtavirtaistamista.

Riipinen Miira
Suomen Kuntaliitto ry